

CASE-masterprogram för hållbarhetsdriven entreprenörskap - 25 innovativa projekt inom Service Learning

Work Package 6 (WP6) – Pilotkurser: Förberedelser för och genomförande av de ämnesövergripande piloterna: De regionala hållbarhetsutmaningarna - Resultat 9

Författare: Gabriela Schaad och Johan Boman (Göteborgs universitet, Sverige)

Ytterligare medverkande: Michael Ambros (University of Natural Resources and Life Science, Wien, Österrike), Johanna Bernhardt (Terra Institute, Brixen, Italien), Petra Biberhofer and Christian Rammel (Vienna University of Economics and Business, Wien, Österrike), Lisa Bockwoldt, Marco Rieckmann and Mara Bauer (Vechta Universitet, Tyskland), Claudia Lintner and Susanne Elsen (Free University of Bolzano, Italien), Petra Bernatíková, Bohuslav Binka, Jan Činčera, Eva Fraňková and Ester Koňářová (Masaryk Universitet, Brno, Tjeckien), Mikael Olsson (Göteborgs universitet, Sverige), Eva Lundgren (Ekocentrum, Göteborg, Sverige), Kathrin Brunner (Wiener Stadtwerke Holding AG, Wien, Österrike), Michal Medek (Environment Centre Kapraluv, Brno, Tjeckien)

18 december 2017

Denna publikation finns på engelska, tyska, svenska, italienska och tjeckiska. Elektroniska versioner för varje språk publiceras på Kunskapsplattformen: <https://www.case-ka.eu/knowledge-platform/>

This project is
financed by the
Erasmus+ Programme

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Introduktion

Denna sammanfattning presenterar resultat nummer 9 i projektet Kompetenser för en hållbar socioekonomisk utveckling (CASE). Sammanfattningen beskriver 25 Service Learning projekt eller andra innovativa studentprojekt som illustrerar CASE-masterprogrammet om hållbarhetsdrivet entreprenörskap. Projekten genomfördes på CASE-partneruniversiteten och hänför sig till innehållet i de sex tematiska blocken, Figur 1, och respektive moduler för CASE-Master-programmet, Figur 2. Dessa projekt kopplar samman CASE-partnerna med regionala samhällsaktörer från företag, offentliga myndigheter eller icke-statliga organisationer, vilket ger studenterna möjlighet att arbeta med problemlösning i verkligheten i förhållande till regionala hållbarhetsutmaningar inom olika ekonomiska sektorer.

Tematiska block
1 Hållbar socioekonomisk utveckling
2 Hållbar och social innovation
3 Hållbarhetsdrivna företag
4 Hållbara institutionella inriktningar och nätverk med flera intressenter
5 Personlig utveckling och coachning
6 Individuella fokusområden för specialisering

Figur 1: Sex tematiska block i masterprogrammet

Vid uppstarten av CASE-projektet var fokus på serviceinlärningspedagogiken (Service Learning, sidan iii) som representerar en av de mest lovande metoderna för att främja utbildning för hållbar utveckling. Därför var avsikten i projektförslaget att presentera 20–25 bra praktiska exempel på innovativa regionala Service Learning-projekt.

Under projektet breddar projektgruppen emellertid perspektivet för att få en bättre förståelse för mångfalden av utbildningsmetoder. Genom att utveckla flera olika samarbetsformer för tvärvetenskaplig undervisning och lärande i pilotfasen (WP6, se Ambros et al., 2017), kan en mer mångfacetterad bild uppstå via valda exempel på studentdrivna projekt som genomförs med koppling mellan vetenskap och samhälle. Som ett resultat blev det beslutat att bredda omfattningen av pilotfasen.

“Dessa projekt skapar ett mervärde, inte bara inom mina studier utan också bortom studierna. Du kan prova olika vägar, testa dina färdigheter, få en aktiv introduktion i arbetslivet och utveckla dina egna projekt.” Mastersstudent, Social Design, Högskolan för Tillämpad Konst, Wien

---

Utöver Service Learning-projekten identifierade CASE-teamet andra mycket innovativa projekt med olika samarbetsformat. Dessa hänför sig till olika moduler och kan således bättre återspegla bredden och mångfalden av tvärvetenskapliga projekt som CASE masterprogrammet kan främja. I likhet med Service Learning-formatet bidrar dessa projekt till kompetensutveckling för hållbarhetsdriven entreprenörskap (systemkompetenser, interpersonell kompetens, strategisk kompetens, normativ kompetens, förutseende kompetens) i flera dimensioner (Ambros et al., 2017). Dessutom förbättras

generellt en handlingskompetens, kunskaper och färdigheter för en hållbar utveckling. Att ge exempel på andra innovativa projekt verkar därför mycket intressant och relevant för att ge en bredare förståelse för vilka innovativa resultat tvärvetenskaplig undervisning och inläring kan leda till. Därför omfattar projektkatalogen även entreprenörskapsprojekt, sociala entreprenörskapsprojekt och miljömässiga designprojekt. De flesta av dessa projekt är baserade på innovativa problemlösningselement för universitetens partners från företag, offentliga myndigheter eller icke-statliga organisationer. Alla projekt står för nya tillämpade metoder för samarbete mellan universitet och företag.

De olika projekten, deras syfte och sambandet med CASE-Master-programmet om hållbarhetsdriven entreprenörskap (Figur 2) beskrivs kortfattat på de följande sidorna.

CASE-Master program on Sustainability-driven Entrepreneurship				
Target: Fostering competencies for sustainability-driven Entrepreneurship to support a sustainable socio-economic transformation in society				
Target Group: All students interested in Sustainability-driven Entrepreneurship/Intrapreneurship				
Bridging courses				ECTS
Semester 1	1.1 Transformation and Sustainability	1.2 Sustainable Economy	1.3 Interactions in multi-scales	5.1 Personal Development and coaching 1
	Transformation and Sustainability	Sustainable Economy	Interactions in multi-scales	
	First Week Challenge - Defining 'Sustainability-driven Entrepreneurship'	Excursions to Pioneers	Regional Sustainability Challenge - 1/2	
Semester 2	3.1 Pioneers of Sustainability: Intra- and Entrepreneurship	3.2 Sustainable Organisation and Management	2.1 Processes and Management of Innovation	5.2 Personal Development and coaching 2
	Pioneers of Sustainability: Intra- and Entrepreneurship	Sustainable Organisation and Management	Processes and Management of Innovation	
	Impact	Finance	2.2 Regional Sustainability Challenge 2/2	
Semester 3	4.1 New institutional settings and Multistakeholder networks	6.1 Elective Courses for specialization	6.2 Regional Hot Spots and thematic challenges	5.3 Personal Development and coaching 3
	New institutional settings and Multistakeholder networks	Elective Courses for specialization OR Internship	Regional Hot Spots and thematic challenges	
Semester 4	4.2 Multistakeholder conference	6.3 Internship	5.4 Master Thesis	
	Multistakeholder conference	Internship OR Elective Courses for specialization	Master Thesis	

Figur 2: Översikt över modulerna och kurserna i de sex tematiska blocken i masterprogrammet (Biberhofer och Bockwoldt, 2016, s.18).

Service Learning Projekt

Majoriteten av projekten som presenteras här följer Service Learning-pedagogiken. Studenterna lär sig och utvecklar sina kunskaper genom att engagera sig i konkreta projekt där de möter samhällets behov och gör personliga erfarenheter som är inbäddade i en akademisk kontext där de kan reflektera över sina handlingar. Service Learning länkar därför disciplinärt, formellt lärande med informellt lärande i en tjänst (Service) genom självreflektion. När man genomför ett hållbarhetsdrivet Service Learning-projekt med en partner, kommer studenterna direkt i kontakt med företagsverksamheten. De lär sig nya färdigheter på ett delvis självkontrollerat sätt i en tvärvetenskaplig miljö och genom utbyte med kamrater, mentorer och förebilder. Följaktligen innefattar Service Learning lärande genom erfarenhetsupbyggnad, som en brygga mellan å ena sidan företag och andra relevanta samhällsaktörer och å andra sidan högskolor.

Service Learning-projekt passar i modulerna 1.3 "Interactions in multi-scales" och 2.2 "Regional Sustainability Challenge 1 & 2", Figur 2. I modul 1.3 designar och utvecklar studenterna ett regionalt Service Learning-projekt genom att arbeta i team med en affärspartner för att lösa identifierade hållbarhetsutmaningar. Med utgångspunkt i konceptet som utvecklats i denna modul och återkoppling av intressenter arbetar studenterna med genomförandet av sitt Service Learning-projekt i ett regionalt

sammanhang i modul 2.2. Studenterna kommer att möta möjligheterna som finns i att arbeta i en tvärvetenskaplig inlärningsmiljö och måste ta itu med "verkliga problem" i gränslandet mellan vetenskap och samhälle.

Exempel på Service Learning-projekt hämtas från kurserna Sustainability Challenge, Wien, Corporate Sustainability Communication, Vechta och Inter-University Student Competition MUNISS, Brno.

Entreprenörskapsprojekt

Entreprenörskapsprojekt fokuserar på hållbarhetsdriven entreprenörskap, stimulerar studenter att starta eget och därmed bidra till en hållbar socioekonomisk utveckling. Fokus i dessa projekt ligger i att utveckla studenternas första hållbarhetsdrivna idéer till en affärsmodell, helst i tvärvetenskapliga sammanhang. Detta gör det möjligt att ta itu med verkliga problem affärsmässigt. Under denna inkubationsprocess följs studenterna av experter som agerar mentorer eller tränare och studenterna får därmed uppleva vad det innebär att bli entreprenör i en skyddad, lekfull men ändå realistisk miljö.

"Studenterna inser att entreprenörskap är känslomässigt. Det är inte bara att räkna på siffror eller se om det är lönsamt." Lärare, Göteborgs universitet

---

Entreprenörskapsprojekten hänför sig till det femte tematiska blocket, figur 1 och till moduler 5.2 och 5.3 "Personal Development and coaching 2 – 3", figur 2. Modul 5.2 ges under den andra terminen, och passar väl med i synnerhet modul 3.1 som fokuserar på grunderna för hållbarhetsdriven entre- och intrapreneurskap. I modul 5.2 tas de första konkreta stegen mot skapandet av ett eget hållbarhetsdrivet företag. Studenter väljer en idé som bäst passar deras personliga motiv och utvecklar den till en detaljerad affärsidé med en matchande affärsmodell. Kärnaktiviteten i modul 5.3 (termin 3) är utvecklingen av en affärsplan som bygger på affärsmodellen som utvecklats under etapp två.

Projektexemplen härrör från kurserna "Uppföljning av hållbarhetsutmaning", Wien och "Fairtrade kläder i Kina", Vechta.

Sociala entreprenörskapsprojekt

I projekt inriktade på socialt entreprenörskap arbetar studenterna med en ideell organisation, en socialtjänst eller ett socialt företagande som partner. Syftet är att lägga grunden för studenterna att skapa ett nytt fokus och ett nytt tänkande samt att använda nya verktyg för att organisera och förvalta hållbar utveckling genom social innovation och entreprenörskap. Studenterna beskriver och analyserar de specifika sociala problem som partnern har identifierat. Sedan löser de en uppgift i samförstånd med partnern med hjälp av entreprenörsmetoder. Avsikten är att hitta nya lösningar för sociala problem och att stimulera förändring med hjälp av social innovation och socialt entreprenörskap, vilket leder till ökad välfärd, högre livskvalitet eller förbättrade sociala nätverk.

Sociala entreprenörskapsprojekt är kopplade till tema block 2, Hållbar och social innovation, Figur 1. I början av modul 2 ges en introduktion av grunderna för innovationshantering och särskilt på hållbarhetsinriktad innovation. Begrepp som social, eko- och institutionell innovation samt deras sammankopplingar med hållbarhetsdrivna startup-företag analyseras. Projektexemplen som valts är från kursen "Social innovation och entreprenörskap" i Göteborg.

Projekt inom hållbar förvaltning

Förutsättningarna för det aktuella projektet inom hållbar förvaltning är en verklig, hållbarhetsrelaterad affärsutmaning, som identifierats av en affärspartner. Kurssamordnarna samarbetar med en förmedlare för att utarbeta en projektbeskrivning och lämpliga uppgifter baserade på den affärsutmaning som partnererna tillhandahåller. Med hjälp av kursmaterial och egen forskning är uppgiften för medverkande studentteam att föreslå innovativa lösningar på de problem som beskrivs i uppdraget. Studenterna presenterar sedan sina lösningar i klassen. Förmedlaren sammanställer de föreslagna lösningarna och presenterar dem för affärspartner. Förutom lärarens återkoppling får studenterna feedback från förmedlaren om hur lösningarna har tagits emot av affärspartner.

"Det gav en större förståelse för de utmaningar som företagen i dagens samhälle står inför. Ett verkligt fall gör att lärandet känns mer relevant och du känner dig närmare de saker du kan möta i ditt framtida arbete." Student, Corporate Sustainability, Göteborg

---

Projekt inom hållbar förvaltning kan bäst kopplas till Modul 3.2 "Sustainable Development and Management", Figur 2. Denna modul introducerar organisationsstrukturer med fokus på öppenhet, deltagande beslutsprocesser och intressenters ägande. Ett liknande tillvägagångssätt gäller för hantering av projekt, processer och förändringar i allmänhet. Här är uppmärksamhet på människor och deras enskilda roller lika viktig som resultatorientering. I delkursen "Finance" överförs grunderna för redovisning, kontroll och riskhantering med tanke på att finansiering är ett viktigt inslag i varje affärsmodell. Det belysta studentprojektet genomfördes i kursen Corporate Sustainability, Göteborg.

Ekosociala designprojekt

Ecosocial design handlar inte bara om mer miljöeffektiva produkter och tjänster, utan strävar efter mer socialt välbefinnande och ett bra liv med färre materiella ägodelar. Ekosociala designprojekt är gränsöverskridande och tvärvetenskapliga projekt som skapas av studenter, och ofta genomförs projekten i samarbete med flera intressenter. Projekten ska på ett effektivt sätt kunna närma sig flera problem samtidigt och/eller designa konkreta tillämpningar och visioner för morgondagen. Projektets övergripande utmaning är ett "Bra liv för alla! - möjliggjort och främjat av utmärkt design".

Ekosociala designprojekt kan kopplas till modul 6.1 "Elective Courses for specialization", där studenterna har möjlighet att välja ett specialiseringsområde, Figur 2. Modulen låter studenterna välja kurser som är särskilt intressanta för sina lösningskoncept. Valet bör lägga grunden för, och kombineras med, ämnet för deras självständiga slutarbete. I allmänhet rekommenderas valbara kurser som fokuserar på regionala möjligheter och/eller utmaningar.

Projektexemplen som presenterades är sammanfattningar av självständiga arbeten på programmet Eco-social Design på Designfakulteten, Free University of Bolzano, Italien.

Aktiva fallstudier

Syftet med fallstudierna "Aktiva medborgare genom studenternas ögon" är att göra studenterna bekanta med och få en praktisk erfarenhet av aktiva medborgare som har varit inblandade i att lösa miljöproblemsfall. Dessa fall är i huvudsak kopplade till lokal politisk styrning i regioner, städer eller byar. Studenter samarbetar med lokala icke-statliga organisationer och regeringar och andra intressenter med målet att få en tydligare förståelse av miljöproblemsfall.

Dessa fallstudier kan kopplas till modul 6.1 " Elective Courses for specialization" som beskrivits under rubriken "Ekosociala designprojekt". Fallstudieexemplen från kursen "Aktiva medborgare genom studenternas ögon" är från Brno.

På följande sidor listas 25 exempel på innovativa studentprojekt som illustrerar mångfalden av samarbetsformer som dokumenteras i WP 6 för det gemensamma CASE-masterprogrammet om hållbarhetsdriven entreprenörskap.

Referenser

Bernhardt, J., Schaad, G., et al. (2017) Joint CASE Report on Cooperation between higher education institutions and companies and Evaluation of regional pilots. Deliverable of Work Package 5 (WP5) – Cooperation: Cooperation between higher education institutions and companies. Deliverable of Work Package 6 (WP6) – Pilots: Preparation and implementation of the trans-disciplinary pilots: the regional sustainability challenges. University of Natural Resources and Life Science, Vienna, Austria.

Biberhofer, P., Bockwoldt, L. et al. (2016). Deliverable of WP3 Content: Sustainable socio-economic development and sustainable entrepreneurship and WP4 Methods: Inter- and transdisciplinary teaching and learning methods, Vienna University of Economics and Business, Austria, University of Vechta, Germany.

Service Learning projekt och andra innovativa projekt som illustrerar CASE-masterprogrammet om hållbarhetsdriven entreprenörskap

Tabellerna nedan listar projekten i de olika projektformaten som kort har beskrivits i den inledande texten. En djupare beskrivning av de olika utbildningsformaten finns i Ambros, M., Schaad, G., et al. (2017) och modulerna beskrivs i Biberhofer, P., Bockwoldt, L. et al. (2016). Projektens engelska namn har inte översatts.

Service Learning Projekt. Modulerna 1.3 Interactions in multi-scales och 2.2 Regional Sustainability Challenge

Projektets namn	Region	Kurs eller program	Format	Sida
• Austria Glass Recycling: 'Stakeholder-holder'	Wien	Sustainability Challenge	Service Learning with company partners	<u>1</u>
• Verbund: Assistance systems for a self-determined life in Smart Cities	Wien	Sustainability Challenge	Service Learning with company partners	<u>2</u>
• SPAR: Michl's will deliver	Wien	Sustainability Challenge	Service Learning with company partners	<u>3</u>
• Sustainability Days at Piepenbrock	Vechta	Corporate sustainability communication	Service Learning with company partners	<u>4</u>
• Piepenbrock: Sustainability and Recruitment	Vechta	Corporate sustainability communication	Service Learning with company partners	<u>5</u>
• Lebensbaum: Advanced Sustainability Reporting	Vechta	Corporate sustainability communication	Service Learning with company partners	<u>6</u>
• Klimataktiv: Climate-active Districts	Wien	Sustainability Challenge	Service Learning with partner from public authorities	<u>7</u>
• MA 22: WE GREEN	Wien	Sustainability Challenge	Service Learning with partner from public authorities	<u>8</u>

CASECompetencies for a sustainable
socio-economic development

• Realization of Smart City Vision for City District Nový Lískovec	Brno	MUNISS - Inter-University Student Competition	Service Learning with partner from public authorities	9
• Age management - senior housing	Brno	MUNISS - Inter-University Student Competition	Service Learning with partner from public authorities	10
• Mutmacherei: Make merry, join in, encourage!	Wien	Sustainability Challenge	Service Learning with NGOs	11

Entreprenörskapsprojekt. Modulerna 5.2 and 5.3 “Personal Development and coaching”

Projektets namn	Region	Kurs eller program	Format	Sida
• Eastcider	Wien	Sustainability Challenge Start-up track	Entrepreneurial Project	12
• Co2mpensio goes business – reducing CO2 mobile emissions	Wien	Sustainability Challenge Start-up track	Entrepreneurial Project	13
• Gallant Change	Wien	Course: Fair trade clothing made in China; Program Economics and Ethics	Entrepreneurial Project	14

Sociala entreprenörskapsprojekt. Tematisk block 2 “Sustainable and social innovation”

Projektets namn	Region	Kurs eller program	Format	Sida
• Financing solutions for the Culture Café at Kviberg market	Göteborg	Social Innovation & Entrepreneurship	Social entrepreneurship project	15
• Leveraging social entrepreneurship to combat trafficking	Göteborg	Social Innovation & Entrepreneurship	Social entrepreneurship project	16
• New markets through Health Education	Göteborg	Social Innovation & Entrepreneurship	Social entrepreneurship project	17

Projekt inom hållbar förvaltning. Modul 3.2 “Sustainable Organization and Management”

Projektets namn	Region	Kurs eller program	Format	Sida
<ul style="list-style-type: none"> Teaming up with Jämtkraft to imagine future energy systems 	Göteborg	Corporate Sustainability /bachelor level	Sustainable management case study	18

Ekosociala designprojekt. Modul 6.1 “Elective courses for specialization”

Projektets namn	Region	Kurs eller program	Format	Sida
<ul style="list-style-type: none"> Holy Shit 	Bozen	Master in eco-social design	Eco-social design project – multi-stakeholder cooperation	19
<ul style="list-style-type: none"> Malszeit – Malser variety at one table 	Bozen	Master in eco-social design	Eco-social design project - multi-stakeholder cooperation	20
<ul style="list-style-type: none"> NOVO – The Zero Waste store for Bolzano 	Bozen	Master in eco-social design	Eco-social design project - multi-stakeholder cooperation	21
<ul style="list-style-type: none"> Wildbunt - The Permaculture-Camp on Ritten/ Renon 	Bozen	Master in eco-social design	Eco-social design project - multi-stakeholder cooperation	22
<ul style="list-style-type: none"> SUR – the act of giving 	Bozen	Master in eco-social design	Eco-social design project	23

Aktiva fallstudier. Modul 6.1 “Elective courses for specialization”

Projektets namn	Region	Kurs eller program	Format	Sida
<ul style="list-style-type: none"> A referendum decides – Vranov is not going to become Brno’s satellite town 	Brno	Active Citizens through the eyes of students	Active citizens case study	25
<ul style="list-style-type: none"> From a forest park to a forest park 	Brno	Active Citizens through the eyes of students	Active citizens case study	26

Austria Glass Recycling: 'Stakeholderholder'

Glasåtervinning som ger mervärde för klimatet och miljöskyddet

Städer sägs ofta vara motorer för förnyelse och för sociala processer. De har en avgörande kreativ funktion som skapar en ny möjlighet till innovativa initiativ, till exempel en *Smart City*. Wien ligger bra till för att vara en smart stad i en internationell jämförelse, men Wien står också inför utmaningar som är kopplade till tillväxtdynamiken i befolkningsutvecklingen. Detta inkluderar hantering även av ökande mängder kommunalt och industriellt avfall. För att klara detta kan cirkulär ekonomi spela en viktig roll. Det österrikiska glasåtervinningssystemet är väl utvecklat och bidrar därigenom till att minska avfallet. Österrikes Glasåtervinning (AGR) är ett ideellt företag med målet att leverera och optimera ett cirkulations-system för glas i Österrike.

Tillsammans med projektpartnern antog studentlaget utmaningen att identifiera mervärdet av AGR:s verksamhet i en hållbar cirkulär ekonomi. Utöver AGR:s kärnverksamhet definierades fem områden som kan ses som målorienterade utgångspunkter för att stärka konkurrenskraften eller upprätthålla AGR:s banbrytande roll.

De fem områdena är: 3-pelare modell, social innovation, företagens sociala ansvar (CSR), nätverk och råvaror. Dessa fem områden har undersökts med hjälp av yttranden från experter och intensiv forskning och användes till slut för att skapa en idékatalog. Denna katalog innehåller hanterbara, praktiska och fokuserade rekommendationer för AGR.

Parallellt med framtagandet av idékatalogen genomförde projektgruppen en workshop tillsammans med Eco- Social Study Forum (ÖSSFO) på ämnet: "Hur långt går hållbarheten?". Målet med workshopen var att arbeta för hållbarhet tillsammans med deltagarna för att därefter utveckla hållbara visioner om aspekterna "vardagsliv", "företag" och "stad". Resultaten från workshopen kunde också inkluderas som förslag i idékatalogen.

Studenter involverade i projektet:

Alexandra Friedl (FH Krems), Fionn Herold (BOKU), Gordana Maric (AAU), Stefanie Perl (University of Vienna), Wolfgang Thaler (University of Vienna)

Kontakt på AGR:

Harald Hauke: hauke@agr.at

Verbund: Assistance systems for a self-determined life in Smart Cities

I samband med demografiska förändringar och medicinska framsteg ökar andelen äldre i befolkningen. Särskilt "hälsosamt åldrande i sitt eget hem" är ett ideal, som ofta också innehåller många riskfaktorer. En intressant fråga är vad som händer när någon inte är på plats när något händer. Active and ambient Assisted Living (AAL) ger stöd och är alternativ för ett livskraftigt, barriärfritt liv i hög ålder.

VERBUND AG är angelägna om att utöka den befintliga Smart Home-portföljen och välja AAL för seniorer och för funktionshindrade. Modern teknik ansluten till ett nätverk i hemmet öppnar för flera möjligheter till ett miljövänligt, kompakt och mångsidigt hushåll och genom synergier och effektivitetshantering ges ett kombinerat säkerhets-, kommunikations- och hanteringskoncept. Tillgänglighet och användarvänlighet, tillförlitlig information och interaktion är några av de viktigaste punkterna som måste beaktas.

I forskningsprojektet fick VERBUND AG stöd av projektgruppen för design och empirisk forskning. Gruppen försökte anpassa och kommunicera intressenternas olika behov och intressen för att kunna föreslå begrepp och strategier för AAL. Genom kvalitativa forskningsmetoder som litteraturstudier och guideintervjuer med seniorer mellan 60 och 75 samlades material in och förbereddes för VERBUND AG på ett systematiskt och begripligt sätt. Utifrån resultaten skapades ett mångfacetterat exempel på ett modulärt system som kan utökas utifrån användarens behov. Under projektets gång togs det fram en samling idéer om hur sådana exempel kunde etableras på marknaden.

Studenter involverade i projektet:

Lukas Bauer (University of Applied Sciences), Alicia Gutting (University of Vienna), Sabrina Lichtnegger (BOKU), Lukas Schönach (WU)

Kontakt på VERBUND:

Markus Urban-Hübler: Markus.Urban-Huebler@verbund.com

SPAR: Michl's will deliver

Spar AG är ett av de största livsmedelsbolagen i Österrike och använder cykelleveranser, ombesörjda av partnern Michl's. Detta är en social och ekologisk leveransservice men också ett socialt projekt som syftar till att hjälpa långtidsarbetslösa över 50 år att återvända till arbetslivet. Dessutom bidrar leveranstjänsten till koldioxidminskningar i innerstadens shoppingområden genom användning av el-cyklar.

Syftet med projektet var att öka medvetenheten om leveransservice i allmänhet och till kundgruppen äldre i synnerhet, genom att fokusera på den gruppen för att uppnå SPAR:s målsättning med två leveranser per dag och filial. För målgruppen äldre borde det framgå att Michl's är en hållbar leveransservice, både socialt och ekologiskt.

För att uppnå projektmålet genomfördes omfattande kundundersökningar. Dessa fungerade som grund för revisionen av ett externt flygblad för kunder och framtagandet av ett internt flygblad för Sparanställda, för att göra leveransservicen känd internt. Dessutom utformades ett stämpelkort som skulle introduceras 2017.

Dialogen med många intressenter resulterade också i en idébank som gör det möjligt för Spar AG att få en god förståelse för den nuvarande situationen, möjliga ytterligare samarbetspartners och genomförbara åtgärder.

Studenter involverade i projektet:

Evgeniia Boiko (JKU Linz), Erandi Kanath Dharmapalage (TU), Christian Schubert (WU), Anke Wissing (University of Vienna)

Kontakt på SPAR:

Franz Hölzl: Franz.HOelZL@spar.at

Service Learning Project - Sustainability Days at Piepenbrock

Inom ramen för en kurs om företags hållbarhetskommunikation, jobbade studenter från universitetet i Vechta med företaget Piepenbrock. Ett företag som erbjuder byggrengöring, anläggningsförvaltning, underhåll och säkerhet. Syftet med samarbetet var att förbättra deltagandet och uppnåendet av Piepenbrocks årliga hållbarhetsdagar som skulle genomföras för tredje gången efter den rikstäckande veckan av hållbarhetsåtgärder som meddelades av det tyska rådet för hållbar utveckling. Genom nära samråd med representanter för Piepenbrock identifierade studenterna viktiga uppgifter och frågor att ta itu med som fanns från tidigare erfarenheter av hållbarhetsdagarna. De satsade på att hitta sätt att motivera fler anställda att aktivt bidra till händelsen och därigenom öka dess inverkan och övergripande popularitet.

Baserat på insamlingen av information som de fått från företaget om sina vanliga sätt att kommunicera med medarbetare och externa intressenter samt studenternas egen utvärdering av evenemangsmeddelanden, utvecklades ett omfattande koncept för de kommande hållbarhetsdagarna på Piepenbrock. Konceptet innebar förslag och rekommendationer för många olika aspekter av kommunikation, men också för händelsens struktur och innehåll. Genom att överväga olika mediekanalet och de olika sätten att korrekt adressera målgruppen med attraktiva ämnen lyckades studenterna stödja Piepenbrock avsevärt med organisationen och förverkligandet av hållbarhetsdagarna som också påverkar företagets framtida utveckling och dess hållbarhetsprestanda i allmänhet.

Studenter i projektet:

Lisa Beermann, Celina Oppermann, Neele Rucho, Marianne Schirmer, Dorothee Wieborg, Sebastian Zimmermann

Universität Vechta
University of Vechta

Piepenbrock
seit 1913

Service Learning Project - Sustainability and Recruitment

En grupp på fem studenter från universitetet i Vechta i norra Tyskland genomförde ett projekt som handlade om företaget Piepenbrocks specifika rekryteringsstrategier. Piepenbrock är ett företag som erbjuder byggrengöring, anläggningshantering, underhåll och säkerhet med hög standard för hållbara produkter och tjänster. Studenterna informerade sig först om rekryteringsstrategier i allmänhet och vikten av att anpassa rekryteringsstrategin till företagets behov och mål innan de lärde sig om aktuella praxis som tillämpas av rekryterarna på Piepenbrock. Inom ramen för en kurs om företags hållbarhetskommunikation fokuserade projektet på sätten som företaget mötte och hoppades på att attrahera potentiella framtida anställda. Det blev snart uppenbart för studenterna att de särskilda egenskaperna hos företagets filial var en särskild utmaning för rekrytering, men erbjuder också en stor chans för hållbarhetspositionering. Även om städningsektorn kan vara ett ganska ointressant arbetsområde, kan det uttryckliga engagemanget för hållbarhet avsevärt höja företagets anseende i ögonen på miljömedvetna arbetssökande.

Baserat på detta resultat och en grundlig situationsanalys pekade studenterna på möjligheter att utnyttja de redan genomförda hållbarhetsrutinerna inom rekryteringskommunikation. Det utvecklade konceptet bestod av fem nyckelsteg: förändring av den negativa sektorsfaktorn, sammanslagning av all hållbarhetsverksamhet, presentation av verksamheten på applikationsportalen, anpassning av innehållsannonser och språk för jobbbannonser och att synliggöra hållbarhet i rekryteringsprocessen. Samarbetet med Piepenbrock och dess anställda under hela projektet uppskattades av studentgruppen.

Studenter i projektet:

Carmen Grünebaum, Simon Isbrecht, Fabian Kentsch, Maria Schmedt, Mathias Stohr

Universität Vechta
University of Vechta

Piepenbrock

Service Learning Project - Advanced Sustainability Reporting

Projektet utvecklades inom en kurs om företags hållbarhetskommunikation som genomfördes vid Universitetet i Vechta i samarbete med Lebensbaum, ett företag som producerar ekologiska och delvis FairTrade kryddor, te och kaffe. Fem studenter från olika områden bestämde sig för att dyka in i hållbarhetsrapporteringen och göra sig bekanta med olika system och riktlinjer som tillämpas av företag. Tillsammans med anställda på Lebensbaum undersökte och diskuterade eleverna den nuvarande hållbarhetsredovisningen för att identifiera förbättringspunkter och aspekter som ännu inte tagits upp. När det gäller GRI-riktlinjerna fann de att företaget särskilt bör inkludera fler aspekter som gäller både de anställdas sociala välfärd på huvudkontoret och i försörjningskedjan. Dessutom genomförde studenterna en kvalitativ undersökning bland kunder på ekologiska stormarknader för att få en bild av de krav som typiska Lebensbaum-kunder ställer när det gäller företagsansvar.

Som ett resultat av de två tillvägagångssätten formulerades rekommendationer för en mer omfattande rapportering och allmän kommunikation samt deltagande. De specifika kategorierna var arbetspraxis, mänskliga rättigheter, socialt engagemang och produktansvar. Tack vare samarbetet med Lebensbaum fick studenterna möjlighet att uppleva ett företags hållbarhetskommunikation i ett verkligt fall och lära sig om vikten av tydlig insyn på den globaliserade marknaden.

Studenter i projektet:

Sarah de Oliveira Moreira, Magdalena Anastasia Müller, Carina Fierley, Inga Verst, Julia Weißhaupt

klimaaktiv: Climate-active Districts

Projektet är en del av klimatskyddsinitiativet **Klimaaktiv**, som är initierat av förbundsministeriet för jordbruk, skogsbruk, miljö och vattenförvaltning (BMLFUW), och syftar till att minska utsläppen av växthusgaser genom att öka marknadsandelen för klimatvänliga teknologier och tjänster. Som en del av den österrikiska klimatstrategin utvecklas och genomförs klimatskyddsåtgärder, åtgärder och verktyg inom byggande och renovering, energibesparing, förnybar energi och rörlighet. Framgångsrika forskningsprojekt inom klimatskyddsområdet är en väsentlig del av klimatskyddsinitiativet för att uppnå målen från FN:s 21:a klimatkonferens (COP 21). På COP-21 beslutades att begränsa den globala uppvärmningen med högst 2° C, möjligen 1,5 ° C, jämfört med förindustriella nivåer. Dessutom är effektiva aktiviteter och verktyg (som det österrikiska klimatskyddspriset, ekologiskt fotavtryck) viktiga.

Under projektets gång skisserades "visioner" av klimataktiva områden och kriterier för hållbara bostadskoncept togs fram för att skapa en bild som är konkret för befolkningen. Projektets huvudmål var den visuella beskrivningen av vardagssituationer för boende i hållbara bostadsområden genom flera korta videofilmer. Huvudvideon introducerar ämnet och tar upp grundläggande frågor som rör miljö hållbarhet. De tre följande filmerna baserade på detta ger ytterligare ämnesspecifikt innehåll på temana rörlighet, sociala frågor och byggkvalitet.

Slutprodukten var de första visuella informationsfilmerna som gav tittarna en lätt, minnesvärd och kondenserad beskrivning av och introduktion till ämnet hållbara bostäder, samt möjlighet att leva i en sådan miljö och därigenom skapa ett intresse för hållbart liv och hållbar livsstil.

Studenter involverade i projektet:

Joe Beeg (WU), Tino Blondiau (BOKU), Charlotte Mann (University of Vienna), Ronald Singer (WU), Theo Spiess (University of Vienna), Anna Stimpfl (BOKU), Winnie Wendelin (TU)

Kontakt för klimaaktiv:

Katharina Kowalski: katharina.kowalski@bmlfuw.gv.at

MA 22: WE GREEN

Förstudie av grönskande fasader under renovering av bostäder vid WHA Lorystraße och NMS Enkplatz

På grund av de ständigt ökande temperaturerna som orsakas av klimatförändringar och stadsvärmeöverskottet (Urban Heat Island - UHI) finns det en extra värmebelastning i stora städer under sommaren, något som antagligen kommer att öka i framtiden. Detta projekt handlade om att skapa grönskande fasader och tak på byggnader för att minska den extra värmebelastningen. Ett göra byggnader grönare har inte bara en positiv effekt på mikroklimatet utan förbättrar också livskvaliteten i staden.

Syftet med projektet var att öka acceptansen hos de olika intressegrupperna och att använda riktade åtgärder för att förklara de positiva effekterna av stadsgrönka för stadsbefolkningen och intressenterna. Projektgruppen satte det specifika målet att diskutera grönskande fasader i samband med ett byggprojekt inom Geiselberg/Enkplatz i Wien Simmering. Dessutom bör en genomförbarhetsstudie för grönskande fasader av den nya mellanstadieskolan på Enkplatz i Wien Simmering tas fram. Studien skulle fungera som en vägledning för de personer som är involverade i genomförandet av grönskande fasader.

Genom att delta i många möten tillsammans med projektpartnern MA22 och genom aktiva dialoger med aktörer som deltar i projektet kan alla intressenter förhoppningsvis bli övertygade om fördelarna med en grön fasad som nu blivit en fast del av planeringen. Genomförbarhetsstudien, som kommer att slutföras i början av 2017, kommer att fungera som en vägledning för planerna när man gör fasaden grön på Enkplatz.

Studenter involverade i projektet:

Laura Diethart (Uni Vienna), Nicola Herrmann (BOKU), Corinna Matzka (Uni Vienna), Michael Molina (WU), Nina Radl (BOKU), Julia Schwarzbauer (FH Krems)

Kontakt på MA 22:

Jürgen Preiss: juergen.preiss@Vienna.gv.at

Service Learning project

MUNISS - Inter-University Student Competition

Project: Realization of Smart City Vision for City District Nový Lískovec

Ett växande antal städer, som kallas smarta städer (Smart City), tillsammans med ett ökande antal invånare som dagligen behöver förflytta sig inom staden med kollektivtrafik eller bilar, har orsakat en exponentiell tillväxt i antalet fordon under de senaste åren. Detta leder till ett antal utmaningar relaterade till trafikledning i städerna i relation till parkering, luftföroreningar, trafikstockningar och olyckor. Därför fokuserade MUNISS 2016-projektet (smart district topic) till trafikledning, mer exakt parkeroptimering och säker parkering. Projektteamet valde att undersöka problematiken med att säkra parkeringsmöjligheterna i Nový Lískovec-distriktet (Brno, Tjeckien) och ta fram ett utkast till ett pilotprojekt för ett väl genomtänkt trafiksystem för distriktet.

Följande punkter ansågs vara avgörande för begreppet smart stad med avseende på rörlighet: effektiv trafikreglering och förvaltning (inklusive cykling och parkering), med hjälp av telematik, administrativa åtgärder och avsiktlig utveckling av stadsinfrastrukturen.

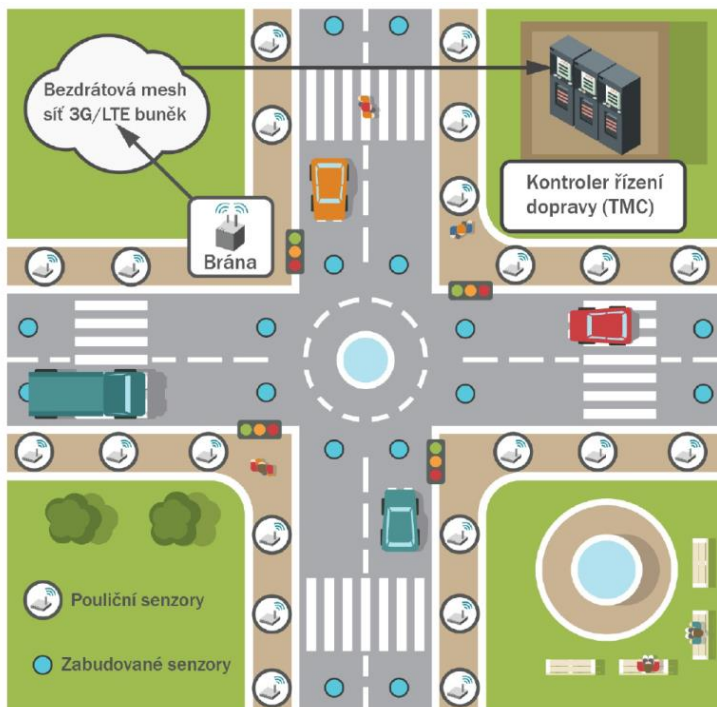

Figure 1: effektiv trafikreglering och ledningssystem

Som detta projekt, kombinerat med relevant litteratur, visar, är ett viktigt inslag i en smart stad idag ett väl genomtänkt trafiksystem. Det inkluderar särskilt system för att hitta ledigt parkeringsutrymme och system som möjliggör realtidsövervakning av buss-, trolleybuss- och tunnelbana, som visas i figur 1.

För fullständig information om projektet (enskilda beslut, eventuell skalbarhet, etc.) hänvisas till den tjeckiska versionen, se <http://muniss.cz/pro-verejnost/> (Topic 29 - Smart district).

Studenter involverade i projektet:

Pavel Mašek, Radka Plchová, Ina Schmidt, Martin Štůsek, Daniela Vasasová, Kryštof Zeman, Sabina Žochová

Service Learning projects

MUNISS - Inter-University Student Competition

Project: Age management - senior housing

Det huvudsakliga målet med detta projekt var att utforma särskilda arrangemang för att förbättra livskvaliteten för den äldre befolkningen i staden. Vårt projekt fokuserar främst på att utveckla boendeformer för grupper av seniorer. Det är också möjligt att vidga projektet och inkludera flera andra aspekter av att bo i staden.

I vårt projekt åberopade vi den nationella handlingsplanen för 2013–2017, framtagen för att stödja ett positivt åldrande, samtidigt som vi fokuserar på äldre som befinner sig i en svår ekonomisk situation eller annan form av socialt besvärlig situation. Till exempel, de som hyr en lägenhet och ständigt hanterar höga stressnivåer beroende på deras livssituation och problem med höga hyror. Därför kan de vara intresserade av att hitta alternativa sätt att bo på. Syftet med vårt projekt är inte att skilja seniorer från andra sociala grupper, utan tvärtom försöka integrera dem. Därför lyfter vi fram internationella erfarenheter av att skapa bättre levnadsmöjligheter för äldre människor. Först och främst grundar sig projektet på modellen för kollektiv bostad och medborgarhus. Vi tog hänsyn till sociodemografisk forskning och Brnos stadsplanering. Kunskapen och prognoserna från andra länder var också av stor vikt vid utarbetandet av den lösning som vi vill föreslå för staden Brno och dess äldre invånare.

Studenter involverade i projektet:

Adéla Chroboczková, Mariia Solomatina, Dominika Vlčková, Daniel Kupsa, Nela Faltusová, Anna Václavová, Lenka Jobánková

Mutmacherei: Make merry, join in, encourage!

Potentialer, möjligheter och gränser för en plattform för hållbara och alternativa projekt, livsstilar och idéer

Målet för projektgruppen på kursen "Hållbarhetsutmaning" var att utvärdera och optimera en uppmuntrings-plattform för Mutmacherei. De använda metoderna var av kvalitativ och kvantitativ natur. En online-undersökning genomfördes samt workshops i klassrummet för att kartlägga hur olika användar-grupper uppfattar uppmuntrings-plattform.

Över 400 personer svarade på online enkäterna och vi fick feedback från tre workshops i skolor. Genom respons från olika användargrupper fick man en översikt över användningen av uppmuntrings-plattformen.

Slutsatserna från undersökningen samt de därmed föreslagna förbättringsförslagen för uppmuntrings-plattformen sammanställdes och kommunicerades med Mutmacherei. Dessa resultat är nu en del av det material som ska användas som beslutsstöd för framtida steg i optimeringen av uppmuntrings-plattformen.

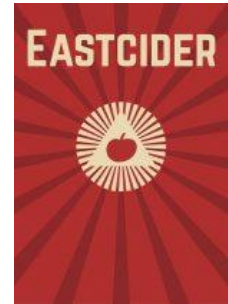
Studenter involverade i projektet:

Hanna Gureczny (TU), Nadja Najjar (BOKU), Valeria Romme (WU), Jenufa Simonis (University of Vienna), Yvonne Stimpfl (BOKU)

Kontakt på Mutmacherei:

Ira Mollai: ira@mutmacherei.at

Eastcider

I Österrike finns det fortfarande cirka 40 000 hektar fruktträdgårdar, vilket tillsammans motsvarar ungefär ytan av Wien. I många av dessa fruktträdgårdar ligger varje år ungefär 200 000 ton äpplen oanvända.

Vi vill utnyttja denna enorma potential genom vårt projekt. Vi skördar dessa äpplen och gör dem till cider. På så vis använder vi äpplena, ger tillbaks fruktträdgårdarna en känsla av användbarhet, och när du sedan tar en klunk av den torra, kittlande drycken, då vet du att du gör en bra sak för miljön samtidigt som du får en uppfriskande dryck. Det är värt det!

Fruktträdgårdar är en viktig del av ekosystemet i Österrike. Tyvärr är många av dessa gårdar nedlagda eftersom de är arbetsintensiva att bruka och den övergripande känslan av nytta ses inte längre. Vi ifrågasätter monokulturer och vill stärka den biologiska mångfalden när det gäller äppelträd. Genom att raffinera äpplen till cider, ger vi ägarna till fruktträdgårdarna möjlighet att använda sig av äpplena. Det ger konsumenterna en ekologisk/biologisk produkt som inte kräver några kemiska tillsatser. Köpet av denna produkt stöder det österrikiska kulturområdet "fruktträdgård" och ger dig möjlighet att njuta och koppla av ett ögonblick.

I Österrike finns det för närvarande flera cidersorter, vars grundläggande komponent är äpplen från Österrike. Men de flesta äpplena är från monokulturer och fokuserar därför inte på hållbarhet och biologisk mångfald. Det är viktigt för oss att öka medvetenheten bland kunderna, som framför allt återfinns i en stadsmiljö. Som medvetna konsumenter hoppas vi att kunderna ställer kritiska frågor. Varifrån kommer produkten? Hur har den producerats och hur förändrar mitt förbrukningsbeteende naturen? Kan jag påverka denna process positivt? Det här är frågor som vi subtilt vill vidarebefordra till våra kunder. När insikten kommer att det faktiskt finns en skillnad i smak jämfört med liknande produkter är detta "tillämpad biologisk mångfald". Ta naturen tillbaka till staden, även om det är i en raffinerad form.

Studenter involverade i projektet:

Andreas Brunauer (WU), Gabriel Gumhold (WU), Natascha Ickert (Vienna university)

Kontakt på Eastcider:

Email: cider.provider@gmx.at

Facebook-page: <https://www.facebook.com/eastcider/>

CO₂mpensio goes business – reducing CO₂ mobile emissions

Vi uppskattar att vara på resande fot, älskar att resa och speciellt älskar vi äventyr. Samtidigt kan vi göra vårt resebeteende mer hållbart, och därmed lyckas vi nästan alltid spara CO₂. Med **CO₂mpensio** vill vi sprida denna positiva förändring till andra unga, intresserade människor och företag utan att predika undergång.

Redan sedan juni 2016 finns gratis-appen **CO₂mpensio** för beräkning av koldioxidutsläpp för privatpersoners bilresor och flygresor tillgänglig på marknaden. CO₂-kompensations-donationer gjorda i appen kommer att gynna ett klimatskyddsprojekt i Etiopien till 100%. Hanteringen av appen är enkel och alltid uppdaterad, och det är också vår hantering av CO₂-kompensation. Vi vill revolutionera den negativa CO₂-diskursen genom positiva åtgärder och samtidigt stimulera en omställning.

Hittills har vi 2000 medlemmar på Facebook som vi uppmuntrar att inte bara använda vår app, utan framför allt uppmuntrar vi till en omfattande CO₂-reduktion som går långt bortom mobilitetssektorn. Det långsiktiga målet är att starta en klimatskyddsbevakning. I december 2016 hade vi redan nått ut till över 90 000 personer på Facebook, så vi är redan på god väg mot en förändring!

Vi arbetar för närvarande med en välkänd miljökonsult från Tyskland för att utveckla appen till en utökad affärsversion för affärsresor, med målgruppen miljömedvetna företag. Utöver möjligheten att kompensera för affärsresor, är det också inriktat på genomförandet av miljövänliga alternativ. Affärsversionen av vår app kommer att utökas till att omfatta även en webbaserad motsvarighet som erbjuder företag en portfölj av fyra klimatskyddsprojekt (två med Gold Standard). Utvecklingen av partnerprojekten kan ses transparent och företagens effekter kommer att behandlas och visualiseras på ett tilltalande sätt när det gäller marknadsföring av arbetet. CO₂-kompensationsbidragen kommer att skickas till klimatskyddsprojekten till 100%. En vinstmarginal genereras genom tillhandahållandet av appen - en månadsavgift betalas för denna IT-tjänst.

Studenter involverade i projektet:

Julia Bauer (TU), Florian Doeblér (WU), Hannah Maxie Frost (Uni Vienna), Lukas Kruppa (WU), Roxane Seiwald (BOKU)

Kontakta CO₂mpensio:

Facebook-page: <https://www.facebook.com/compensio/>

Homepage: <https://compensio.org/>

Gallant Change

Inspirerade av kursen "Fair Trade Clothes Made In China" som erbjöds inom programmet "Economics and Ethics" vid University of Vechta, tog en grupp på 26 studenter på sig den stora uppgiften att designa, producera och distribuera ett klädesplagg som uppfyller vissa FairTrade

handelsstandarder. Projektet kombinerade målsättningarna för hållbarhet och etik med entreprenörskapsutmaningar och det visade sig vara en intensiv lärandeupplevelse för alla deltagare. På grund av komplexiteten i arbetet beslutade gruppen att bilda delgrupper med olika uppgifter och fokus. En delgrupp fokuserade på beräkningar och logistik, en annan på organisationen och en tredje delgrupp tog ansvar för design och distribution av plagget. Processerna under projektet krävde dock en viss omstrukturering av grupperna och deras uppgifter.

Under hela projektet var studenterna inte bara styrda av sina lärare men också av intensivt samråd med textiltillverkaren KTC genom personalchefen Gerhard Flatz, liksom genom marknadsföringsexperten Angelika Kölle. Deras värdefulla råd var mycket uppskattade av studenterna för processuella frågor och att lära känna företagsvärlden. I andra situationer måste studenterna dock övervinna hinder inom själva gruppen. De lärde sig bygga fungerande demokratiska gruppstrukturer, ta ansvar och ibland också ta order från andra gruppmedlemmar. Utöver de vanliga meningsskiljaktigheterna som uppkommer inom ett start-up projekt för en hållbar utveckling, var det mycket tid, tålamod och hårt arbete som behövdes för att lyckas. Men det var värt allt slit: [Gallant Change](#) polotröja kan beställas nu och är ett utmärkt komplement till den medvetna konsumentens garderob.

Social Project: Financing solutions for the Culture Café at Kviberg market

Detta projekt har utvecklats inom kursen Social innovation och entreprenörskap vid Institutionen för ekonomi och samhälle, Göteborgs universitet inom ramen för Kulturhuset Kviberg. Kulturhuset Kviberg är en ideell organisation med syfte att främja kultur, interkulturella mötesplatser och socialt företagande i Kvibergområdet i Göteborg. Kvibergs marknad, som erbjuder ett stort utbud av begagnade produkter och mat, lockar mellan fem och tio tusen besökare varje helg. Vid denna mötesplats talas många språk; Det är en smältdegel där sociala band, kultur och entreprenörskap utvecklas på en enda plats. Kulturhuset Kviberg vill skapa ett alternativt kulturmöte, ett kulturkafé, i samarbete med säljare och besökare på marknaden samt lokala föreningar och kulturgrupper. Detta verkade vara ett intressant fall för studenterna, att bidra med en lösning som potentiellt kan utveckla hela distriktet. Tanken var att Kultur Café skulle vara värd för ett konstcenter och organisera kulturella evenemang samt föreläsningar för att främja social hållbarhet i området och i staden. Konstnärer, föreningar och talare med olika bakgrunder, som saknar en egen plattform, får då chansen att nå ut till en större publik. De som arbetar på kaféet har möjlighet att vara en partner och engagera sig i skapandet och driften av kaféet.

Den sociala frågan som tas upp med projektet är hög arbetslöshet i området samt segregering till följd av många olika bakgrunder och nationaliteter. Studenterna identifierade Kultur Cafés entreprenörskap kombinerat med bristen på kunskap om finansiering av projekt i etableringsstadiet som en möjlighet att kunna bidra. Kulturhuset Kviberg vill lösa sociala problem genom att skapa en plats som fungerar som en naturlig mötesplats där olika grupper av invandrare kan samarbeta. Genom att förena, engagera och utveckla kompetens hos människor, kan även andra problem, såsom miljöproblem, lösas. Förhoppningen är att kunna utveckla en klimatneutral affärsmiljö. Studenterna föreslog att man skulle lösa finansieringsfrågan på Kulturhuset Kviberg genom crowdsourcing och crowdfunding. Studenterna undersökte i detalj hur dessa lösningar ska utformas och vad som behövs för att lyckas och ta till deras hjälpupplevelse från tidigare framgångsrika kulturföretag i Göteborg, både som förebild och inspiration.

UNIVERSITY OF GOTHENBURG
SCHOOL OF BUSINESS, ECONOMICS AND LAW

Social project: Leveraging social entrepreneurship to combat trafficking

Real Stars-fallet är ett exempel på ett studentprojekt som främjar en entreprenörsattityd för att påverka samhället. Projektet bedrivs i samband med kursen Social innovation och entreprenörskap, Institutionen för ekonomi och samhälle, Göteborgs universitet. Real Stars är en ideell organisation i Göteborg med målet att arbeta för en bättre värld utan sexhandel. Organisationen ökar medvetenheten nationellt och över gränserna inom EU med hjälp av kampanjer, samarbete med företags CSR-arbete samt kunskaps- och mode-initiativ som sprider meddelandet om "Fair Sex". Den viktigaste strategin att motverka sexhandel är att minska efterfrågan. Sverige är en av få nationer med ett rättssystem som förbjuder köp av sex. Real Stars arbete bygger på mänskliga rättigheter och målet är att påverka beslutsfattare på EU-nivå. Organisationen får främst stöd genom pro bono-arbete av sina partners, vilket gör samarbetet en viktig förutsättning för att organisationerna växer och lockar mer uppmärksamhet. Real Stars vill att företag ska känna ett ansvar för att lägga sexhandel till sina agendor. Ett tillfälle för samarbete är när företag förser produkter med Real Stars logotyp i sin marknadsföringskampanj och sprider meddelandet. Detta är ett problem på global skala och med globalt intresse. Sociala entreprenörsmetoder är särskilt intressanta för att hitta lösningar på detta problem, eftersom den bakomliggande tanken är att sprida budskapet med en entreprenörsanda, inspirerande samarbete.

Studenterna identifierade sexhandel som ett socialt problem som utgör ett brott mot de mänskliga rättigheterna - människor måste ha fri rörlighet och rätt att kontrollera sin egen kropp. Denna orättvisa och utnyttjande av människokroppen hindrar offrens mentala och sociala utveckling, vilket leder till försämrat självförtroende och värdighet samt stora sociala skillnader. I det här fallet etablerar den sociala entreprenören ett initiativ för att medverka till ett yttrande mot sexhandeln för att öka medvetenheten om frågan och så småningom kunna göra skillnad. Studenterna såg att organisationens nuvarande huvudfokus är att hitta en stor mängd initiativ som kan öka medvetenheten om problemet hos en bredare publik. Därför föreslår studenterna att de samarbetar med en av de större Fairtrade-kaffekedjorna i stan. Där kan man då marknadsföra organisationen i sin dagliga verksamhet. En viktig faktor när man identifierar en samarbetspartner som belyses av studenterna är att det bör finnas några kommersiella fördelar och en kontaktpunkt där budskapet kan tydliggöras. Grundtanken är att genom att förmedla budskapet på ett diskret sätt, till exempel genom ett kort meddelande på en kopp eller ett flygblad, kan spontana samtal komma igång och budskapet kan spridas och växa genom diskussioner. Det föreslogs att detta skulle kunna uppnås genom att sälja vykort i kaffebaren, lägga upp namnlistor på disken, använd kaffemuggar med ett tryckt budskap och sälja specifika drycker som inkluderar en donation till Real Stars.

Social project: New markets through Health Education

Studenter på kursen Social innovation och entreprenörskap vid Institutionen för ekonomi och samhälle, Göteborgs universitet arbetade med projektet "Utbildning som en strategi för att få marknadstillträde". Projektet är av särskilt intresse eftersom det kombinerar social innovation och affärsinnovation i utvecklingsländer, med syfte att förbättra människors livskvalitet. Grundidén var att skapa en konsultorganisation som erbjuder företag i västvärlden möjligheten att introducera och marknadsföra sina produkter på nya marknader genom att utbilda människor i mälländerna, främst för att förbättra sin kunskap om hygien. I många utvecklingsländer är hygienrelaterade sjukdomar och symtom inte bara orsakade av brist på resurser utan också brist på kunskap. Denna kunskap är allmänt tillgänglig i västvärlden, men delas sällan med människor som verkligen skulle ha nytta av kunskapen. Samtidigt söker företag som tillverkar hygien- och hälsorelaterade produkter ständigt efter nya marknader. Dessa företag har identifierat bristen på kunskap som ett betydande hinder för att expandera till marknader i utvecklingsländer. Till exempel arbetar det multinationella företaget Unilever redan med detta problem genom sitt initiativ Sustainable Living Plan, som syftar till att utbilda en miljard människor inom hygien- och hälsofrågor senast 2020.

Under projektet har studenterna samlat kunskap om potentiella kunder, gjort en nulägesanalys av den nuvarande marknaden för hygien- och hälsorelaterade produkter samt undersökt potentiella affärsmodeller för dessa nya marknader. Studenterna föreslog en affärsmodell och organisationsstruktur som kan förbättra den nuvarande strategin mot dessa marknader. Bristen på ekonomiska resurser identifierades som ett hinder för utbildningsprojekt. Detta är särskilt uttalat av ideella organisationer som är verksamma i dessa länder. Tanken var att ideella organisationer bildar ett vinstdrivet företag som fungerar som konsult i hälsofrågor. Detta företag kan sälja sina kunskaper och utbildningstjänster till kommersiella företag inom den hygien- och hälsorelaterade sektorn. Detta gör det möjligt för kommersiella aktörer att få tillgång till dessa nya marknader samtidigt som den hälsorelaterade utbildningen fortsätter att tillhandahållas av ideella organisationer.

Det överskott som görs i den ideella konsultorganisationen kan därefter doneras till ideella organisationer och användas för välgörande ändamål. Den föreslagna lösningen ger en struktur som kan förhindra intressekonflikter som kan uppstå i samarbeten mellan ideella organisationer och kommersiella aktörer.

Case study: Teaming up with Jämtkraft to imagine future energy systems

I början av 2017 uppmanades 51 studenter i en kurs i företagsstrategi vid Handelshögskolan vid Göteborgs universitet att föreslå lösningar för att främja hållbarhet bland elföretag.

Denna fallstudie skilde sig från vanliga fallstudier, eftersom den byggde på en verklig affärsutmaning som Jämtkraft upplevde. Jämtkraft är ett medelstort energibolag i norra Sverige. Fallstudien arbetades fram av ImpactEd, som fungerade som förmedlare och omvandlade studenternas lösningar till ett konkret, handlingsbart förslag till företaget. Uppgiften som studenterna ska adressera i grupper om 4–5, var att ge råd om hur Jämtkrafts affärsmodell kan omformas för att passa den digitala tiden.

Studenterna fick en projektbeskrivning som gav en översikt över energisektorns utmaningar att omvandla sektorn till problemlösare när det gäller klimatförändringar och andra energirelaterade hållbarhetsutmaningar. För att ta itu med detta har Jämtkraft satsat på att skapa en digital plattform som ska ändra konsumenternas sätt att interagera med elleverantörer. Plattformen ska modernisera samspelet mellan elföretag och konsumenter under hela leverans- och användningscykeln, vilket i sin tur potentiellt omvandlar hela affärsmodellen i företaget.

Studenterna ombads lösa tre sammankopplade uppgifter:

- 1: Bedöm hur digitaliseringsstrategin kan expandera till företagets nuvarande hållbarhetspraxis
- 2: Utforska företagets digitaliseringsstrategi värderas; och
- 3: Konceptualisera plattformen och föreslå tre potentiella funktioner som plattformen ska erbjuda för att skapa det bästa strategiska värdet, baserat på den tidigare bedömningen.

Studenternas förslag sammanställdes och vidarebefordrades till Jämtkraft. En kort sammanfattning presenteras nedan:

Ämne	Förslag
Energy Tracker	Användare uppmanas att ställa upp hållbarhetsmål för sin energiförbrukning.
Smart Home Control Board	En sensor som är ansluten till alla energikällor i ett hushåll gör att kunderna bättre kan styra och mäta energiförbrukningen.
Community Center	Social gemenskapsplattform där kunder kan dela med sig av sina erfarenheter av att spara energi.
Energimarknad	Ett nav som samarbetar med olika företag som tillhandahåller produkter och tjänster, vilket gör det lättare för Jämtkrafts kunder att använda energieffektiva produkter.
Kundsupport	Kunderna kan ställa frågor som ska besvaras av Jämtkrafts proffs men också av kunderna i Community Center.
Kundens energikonto	Kunder som har ett överskott av energi från sina solceller kan dela det med andra deltagare inom nätverket som har behov av energi.

Efter kursen utvärderades detta nya tillvägagångssätt för verklighetsanknutna fallstudier och studenternas erfarenheter samlades in. Resultaten visade att tillvägagångssättet var mycket uppskattat.

HOLY SHIT – Auf ein Wörtchen über das stille Örtchen

Aptitretare:

HOLY berör ett ämne som är mycket ovanligt att diskutera offentligt: Vår skit har superkrafter - och tyvärr vet ingen om det. Så vad döljer sig egentligen bakom den dagliga plikten?

Projektbeskrivning:

Mot bakgrund av resursbrist, klimatförändringar och agenda 2030:s 17 globala utvecklingsmål undersöker HOLY SHIT hur kommunikationsdesign fungerar i hållbar utveckling:

(Hur) kan Ecosocial Design bidra till att kommunicera fördelarna med att behandla mänsklig avföring, en av de sista tabuerna i det västerländska samhället, som en viktig återanvändbar resurs?

“Holy Shit – auf ein Wörtchen über das stille Örtchen” " är ett kommunikativt tillvägagångssätt som kombinerar visuell design och projektledning med konceptualisering och moderering av deltagande händelser på regional nivå. I detta projekt beaktas lokala och regionala intressenter. Därför fokuserar den också på en effekt som går utöver gränserna för avhandlingsprojektet, stimulerar och skapar en grogrund för framtida insatser.

Utifrån en prototyp av en mobil komposteringstoilet och en popup-utställning lyfter HOLY SHIT ämnet offentligt, utvecklar en kommunikationsstrategi och skapar en grund för att återanvända fekalier inom Sydtyrolen.

Sökandet efter en lämplig kommunikationsform för att uppmärksamma ämnet offentligt visar på ett ämne som är rikt på kulturellt och historiskt arv och har stor social, ekonomisk och ekologisk potential. Att bryta en av de sista tabuerna och att ta emot fekalier offentligt krävde dock en beröringspunkt som möjliggör att kommunicera problemet genom roliga, fakta och positiva erfarenheter. Den mobila komposteringstoiletten fungerar som en plattform för att kommunicera återanvändning av fekalier - särskilt skit - som värdefull resurs. Som alternativ till konventionella kemiska toaletter kommunicerar det inte bara tanken bakom projektet utan sätter också den i bruk samtidigt. HOLY SHIT samlar tillsammans med de lokala projektpartnerna (träspecialisten Lobis Elements och diskussionsinstruktörerna blufink) lokala intressenter från politik, organisationer, forsknings- och evenemangsarrangörer tillsammans för en två veckors popup-utställning på trädgårdsmästeriet Schullian. I en deltagande uppsats diskuterades frågan om "Mobila komposteringstoiletter för Sydtyrol" och dess realiserbarheten. Arrangemanget fångade en bild av den vanliga sinnesstämningen, involvera specialister i realiseringsprocessen från början och skapa stimulans för framtida åtgärder.

Dessutom utvecklades projektet i kontinuerligt utbyte med befintliga uthyrningsverksamheter av komposteringstoiletter i Tyskland och Schweiz. Detta ger både expertkunskaper och främjar interregionala nätverk och samarbete.

HOLY SHIT är således en utgångspunkt för framtida åtgärder och stöder hållbar förändring inom ramen för Sydtyrol och utanför dess gränser.

Student ansvarig för projektet:

Johanna Perret

www.blufink.de/holy-shit

<http://www.forum-csr.net/default.asp?News=11357>

<https://www.ff-bz.com/gesellschaft-wissen/2017-43/du-heilige-scheisse.html>

MALSZEIT – Malsler variety at one table

Aptitretare:

“Mals-tiden har samlat motståndare och förespråkare av bekämpningsmedel, som vanligtvis inte skulle sitta runt ett bord och äta tillsammans. Det gränsar nästan till ett litet mirakel. “

Projektbeskrivning:

Mals är en liten by som erbjuder en överraskande mängd högkvalitativa yrken och produkter - särskilt på den kulinariska och agrara sidan. På grund av småskaligheten i jordbruket och ekonomin är varje produkt nära kopplad till sin producent. Här är att vara bonde eller gastronom inte bara ett yrke utan ett sätt att leva. Men det som låter idylliskt möter lätt en konflikt. Användningen av bekämpningsmedel splittrar medborgarna i två delar: de som stöder konventionellt jordbruk och de som vill omvandla Mals till ett område utan bekämpningsmedel. Denna situation gör det svårt att starta nya projekt, möjliggöra kommunikation och samarbete och ansluta aktörerna. Och det är här vårt projekt, MALSZEIT, börjar. Men Malszeit tog inte upp konflikten direkt. Det gav ett exempel på en lösning, hur man kopplar samman de olika parterna igen. Namnet "Malszeit" har två betydelser: Att ta tid för Mals gemenskap på den ena sidan - och å andra sidan att äta en måltid.

Mål:

Målet för Malszeit var att visa värdet av mångfalden av människor och produkter och skapa en bas för framtida samarbete. Den delade måltiden var det centrala elementet i Malszeit - och varje deltagare bidrog till evenemanget med en donation av produkter. På så vis samlades alla ingredienser för måltiden. På detta sätt kopplade Malszeit inte bara de olika produkterna i en måltid utan samlade också deltagarna runt ett bord. Den välbekanta atmosfären gav utrymme för neutral kommunikation - långt ifrån konflikten. Som ram för händelsen var deltagarna där ombedda att delta i en interaktiv kartläggning, som bestod av två delar. En poster visar en enkel karta över byn. På den andra postern presenterades deltagarna samt maträtterna och de enskilda ingredienserna. Först uppmanades deltagarna att markera sin egen plats på kartan. Och sedan hitta de produkter som de har donerat till Malszeits måltid och markera och länka dem till sitt namn.

Genom att ansluta olika ingredienser enligt måltiden blev inte bara förbindelserna mellan produkterna synliga utan också mellan olika producenter och gastronomin. På så sätt visade kartan den positiva erfarenheten av den delade Malszeit och synergierna som skapades av nätverk och samverkande. Eftersom målet för Malszeit var att bygga en personlig kommunikationsbas, behövde kunskapen och kontaktinformationen bevaras. Därför utformades ett handgjord häfte. Det gav insikter i gårdarna och restaurangerna och även i mer personliga detaljer. Informationsstrukturen i häftet och Malszeits visuella språk syftade till att sammanlänka deltagarna. Genom att kombinera produkter till ett folk i en händelse, kombinerar Malszeit element i visuell, social och erfarenhetsdesign.

Studenter involverade i projektet:

Johanna Perret och Lena Rieger

NOVO – The Zero Waste store for Bolzano

Aptitretare: NOVO betyder "nytt" på italienska - och nytt innebär alltid att göra saker lite annorlunda: NOVO är en organisk stormarknad som öppnade 2017 i Bolzano och som ger dig allt du behöver för ditt inköp varje vecka. Eftersom butiken erbjuder en stor del av sina varor upppackade och i lösvikt är det upp till konsumenten att bestämma hur mycket av en produkt som behövs. Genom konceptet "inga rester" hoppas NOVO minska förpackningsanvändningen och matavfallet och ge människor chansen att konsumera mer hållbart och ansvarsfullt. Därför kan produkterna köpas utan plastförpackning: I textilväskor, i glasburkar eller flaskor som antingen kan köpas i affären eller tas hemifrån.

NOVO ger Bolzano en plastfri livsmedelsbutik och hjälper till att etablera idén om Zero Waste Society.

Projektbeskrivning: Men hur man gör ett designprojekt verkligt och helt ekosocialt? NOVO själva uppmuntrar en säker miljömässig övergång i samhället, men hur kan vi som designers strukturera vårt arbete på ett sätt som stöder ekologisk och social hållbarhet? För att få ett första intryck på vad som är viktigt att tänka på när man startar en noll-avfalls-butik genomfördes en undersökning bland förpackningsfria butiker i Tyskland, Italien, Schweiz och Österrike. Dessutom besöktes noll-avfalls-butiker för att samla inspiration och konceptidéer om affärsinredning, behållare och förpackningsmöjligheter, branding och visuellt utseende och kommunikationsstrategier. För att dela denna kunskap och stödja framtida förpackningsfria butiker skapade vi en tidslinje för Open source och en Wiki med all den samlade informationen.

DESIGN OUTPUT

För oss går Eco-Social Design bortom målet att skapa enastående visuell design. Det är ett sätt att kombinera koncept- och designarbete med kommunikations- och nätverksverksamhet för att stödja hållbar och social förändring.

1. NOVOs filosofi och koncept

Tillsammans med NOVOs ägare definierades tre kärnvärden: öppenhet, hållbarhet och ansvar. Detta bildade en grund för idéer om hur man översätter dessa värden till verkligheten i affären: En kafé-hörna för att kunderna ska ha möjligheten att ta en paus och vila en stund, flerspråkiga skyltar för att inkludera människor av alla nationaliteter, anslutningen till en vegan/vegetarisk restaurang för att skapa synergier kring användningen av mat, en hyrbil, så att människor enkelt kan få hem sina varor, produktskyltar som ger viktig bakgrundsinformation om produkterna, receptkorgar och -kator för att inspirera människor hur man använder produkterna som erbjuds hos NOVO - och många fler idéer.

2. Dynamisk Branding och visuellt språk

Eftersom NOVO syftar till att omforma nuvarande förhållanden i livsmedels- och konsumtionssystemet tar affärsidén såväl som varumärket upp denna idé visuellt genom att bryta ramen. Det dynamiska och rörliga varumärket för tanken till rörelse och förändring.

3. Iscensättning

NOVO har utvecklats i samarbete med Maria och Stefan Zanotti, som önskade öppna en förpackningsfri butik i Bolzano och för att underlätta tillgången till ingredienserna för ett hälsosammare och bättre sätt att leva. Som ett resultat av detta öppnade NOVO dörrarna via Weggenstein och Social Media Group "Zero Waste in Südtirol" bildades kring idén om plast och slöseri-fritt samhälle.

Studenter involverade i projektet:

Johanna Perret, Insa Keilbach och Giulia Bencini

wildbunt — The Permaculture-Camp on Ritten/ Renon

Beskrivning:

Eco-Social Design kan beskrivas som en deltagande, tvärvetenskaplig och samhällsorienterad process för att skapa hållbara och holistiska lösningar. Det handlar inte bara om förändrad estetik utan snarare om en kontextuell omprövning. Forskningsfrågan var: Eco-Social Design kan bidra till att skapa intresse och uppskattning för natur och trädgårdsarbete hos barn genom de principer och den praxis som finns för permakultur.

Kontinuerlig ekologisk, social, politisk och ekonomisk destabilisering formar dagens agenda. Roten till problemet kan tillskrivas vår mänskliga kultur. Det är här **wildbunt** kommer in. Genom sin holistiska inställning till permakultur erbjuder **wildbunt** en potentiell lösning på dagens miljö- och kulturkris. Första steget är att observera och förstå hur naturen fungerar. I ett andra steg integreras de samlade insikterna i planering och design av mänskliga system.

Initialt var fokus på projektering, planering och genomförande av projektet: För att utveckla ett ferieprogram om permakultur, för barn, upprättades ett samarbete med Utbildningscenter Haus der Familie (HdF) i Ritten/Renon i Sydtyrolen. Två femdagarskurser erbjöd 10–15 barn mellan 7 och 12 år möjligheten att utforska trädgården på utbildningscentret.

Projektet delades in i tre faser: Sökande efter partners och finansiering, förberedelse och utveckling av utdata, och slutligen implementering och reflektion. De två kursveckorna fungerar som prototyper, och är föremål för vetenskaplig undersökning. **Wildbunt** kan således betecknas "Forskning genom design".

Ett omfattande modulbaserat ramverk har utvecklats för att förbereda hushålls- och permakulturinnehållet. Varje modul fokuserar på ett ämne för vilket lärande och arbetsmaterial utvecklades för att barnen skulle kunna skaffa sig grundläggande kunskaper om ett ämne. I ett andra steg utökades dessa introduktioner praktiska exempel. Hö och fårull till var exempel utlagd som en kompost i trädgården, en maskkompost byggdes av återvunnet material och barnen byggde fröpaket av återvunnet tidningspapper.

För att skapa ytterligare lokal referens, var gäster inbjudna. Till exempel stödde Teo Libera, en regional organisk äppelodlare, oss under modulerna "Ecosystem Forest" och "The Earthworm and Worm Compost". Syftet var att låta barnen få en glädjefull och intressant lärandeupplevelse tillsammans med olika intressenter från området och ge barnen många utgångspunkter för att fortsätta att utforska sina egna intressen och styrkor.

"**wildbunt** - The Permaculture-Camp on Ritten/Renon" planeras och genomförs på tyska. Ferieprogrammets natur återspeglas i designen. Beskrivning och färger är lekfulla och livliga, kompletterade med handritade illustrationer. Grunden i verktygslådan är en låda med samlarkort som förklarar olika ämnen till barnen. Barnen får ytterligare material för att fortsätta arbeta med hemma. Kursramverket och verktyget är flexibelt och kan utökas tack vare sin modulära karaktär.

Resultat: **wildbunt** har vuxit till ett fungerande och praktiskt tillämpbart koncept. Självbestämt lärande i en naturlig miljö och impulser gav barnen stöd när de utforskade sina intressen, vilket gav dem en chans att interagera med samhället. Den nära kontakten med naturen och initieringen av små projekt bidrog till en mer medveten behandling av barnens intresse för natur och levande varelser.

Intressenter & Partner: Insa Keilbach, Eco-Social Designer, Lea Köder, Permaculture Designer, Haus der Familie, Education Center i Ritten/Renon, South Tyrol.

the act of giving **SUR**

Introduktion – the act of giving

The Act of Giving är ett forskningsbaserat projekt om "presentgivande" som syftar till att utforska och förstå det komplexa ämnet så bra som möjligt. En tvärvetenskaplig forskningsuppgift genomfördes för att analysera olika presents manifestationer. Ämnet undersöktes faktiskt genom stöd av redan omfattande studier på antropologiska och sociologiska området och tack vare designdriven fältforskning. Analysen ledde till utvecklingen av ett diagram som är användbart för att utläsa fenomenet själv och jämföra dess olika delar. Gåvor är kraftfulla verktyg, en förmedlare av interpersonella relationer. Att hantera gåvor på ett medvetet sätt innebär att använda sin potential för att skapa, utveckla och upprätthålla relationer mellan medlemmar i samhället.

Ett system som omvärderar de så kallade "presentartiklarna" har valts som resultatet av föregående studie. Dess fokus ligger på specifikt tänkta presenter, föremål utformade för att generera, regenerera och organisera relationer mellan människor.

Projektbeskrivning SUR

Sur är namnet på det designade systemet. Det är en process som syftar till att reflektera över förhållandet mellan givare och mottagare och att utveckla lämpliga, fördelaktiga objekt. Med hjälp av en designer och de verktyg som tillhandahålls av *Sur*, guidas givaren genom framtagningen och skapandet av en present som kan realiseras för att stödja, återhämta och/eller upprätthålla förhållandet till mottagaren. Systemet är uppdelat i tre huvudfaser:

- 1) Dialogfasen mellan designern (som tar rollen som "Personlig Givare") och Givaren, för att lära känna kontexten och det existerande förhållandet mellan Givare och Mottagare;
- 2) Samarbetskonception och designfasen mellan designern och givaren, för att rita och skapa det objekt som kommer att ges;
- 3) Produktionsfasen, som involverar både designer, givare och lokala hantverkare och experter.

Generade värden och slutsats

Systemets flexibilitet gör det till ett format som kan appliceras och anpassas till olika tillfällen och kontexter, eftersom det är utvecklat för att dra nytta av den lokala potentialen och resurserna på varje ställe som använder det. Faktum är att *Sur* genererar ett nätverk av hantverkare, designers och givare som tillhör en (alltid föränderlig) specifik plats. Det binder ihop lokala, hållbara material och produktionstekniker med förmågor som varje givare redan kan ha och tack vare det anpassningsbara, olika sättet att betala, främjar det stöd och utbyte vad gäller kapacitet och föråldrade objekt/material.

Student involverad i projektet:

Giulia Bencini - Master i Eco-Social Design vid Free University of Bozen-Bolzano, Italien.

Websida

www.sur-gifts.net

Bilder (nästa sida)

CASE

Competencies for a sustainable
socio-economic development

RITRATTO - Ett av de verktyg som används under utvecklingen av objektet/gåvan.

GINKGO - Present från Francesca för Andrea, ett örhänge för Francescas piercing som ges till Andrea när paret är åtskilda.

GINKGO - Örhänget på plats

Active citizens through the eyes of students

A referendum decides – Vranov is not going to become Brno's satellite town

Vranov nära Brno är en by som inte bara är vacker och gemytlig, men också mycket unik ur en urbaniseringssynvinkel. Den har en rik historia, och grundades ursprungligen kring en pilgrimsfärdskyrka och ett Pauliner-kloster. Ett relativt stabilt invånarantal är också karaktäristiskt för den här byn. Tack vare detta kunde praktiskt taget den ursprungliga karaktären av Vranov bevaras.

Enligt föreslagna territoriella zon-förändringar skulle denna unika byn omvandlas till ännu en av Brnos typiska satellitstäder. Kommunen föreslog en ny zonplanering för Vranov i syfte att avsevärt förstora byn och därigenom ändra byns karaktär och struktur.

Planen uppskattade att det skulle finnas upp till 520 nya invånare i cirka 150 nya hus. Dessa förändringar skulle också väsentligt påverka de kulturella och naturliga värdena i byn. Två platser med den mest intressanta naturen i Vranov skulle bebyggas.

Kommunen var splittrad över den nya zon-planen, men beslutade att genomdriva den. En majoritet av Vranovs medborgare var inte överens med kommunen och slog sig samman för att bekämpa den. De uttryckte sitt missnöje av zonplaneringen flera gånger till kommunen men hänvisades alltid till senare förhandlingar och möten, samtidigt som förslaget till den nya zonplaneringen långsamt blev verklighet.

Vid denna tidpunkt kom en grupp aktivister till byn, eftersom invånarna kunde känna av ett nederlag närma sig och bestämde sig för att inte ta några chanser. Deras första kraftprov var att kommunicera med kommunen för att hålla en debatt med medborgarna och utvecklarna, något de lyckades göra under våren 2013.

Medborgarnas åsikter om utvecklingen av den unika platsen förändrades inte efter debatten, och förberedelserna för godkännande av zonplaneringen fortsatte. Aktivistgruppen kunde inte ta det längre och beslutade att det enda och mest lämpliga och rättvisa sättet att stoppa utvidgningen av Vranov är att hålla en folkomröstning. De skickade brev till medborgarna i Vranov med en detaljerad förklaring av den planerade utbyggnaden av byn tillsammans med de möjliga konsekvenserna. De bifogade en bön om underskrifter för ett kontrakt som skulle göra det möjligt för dem att hålla den lokala folkomröstningen. Deras insats var framgångsrik. Exakta frågor skulle formuleras och tillräckligt många måste stödja folkomröstningen för att den skulle vara giltig. I slutändan ställdes frågor till medborgarna om byn Vranov skulle behålla det totala antalet invånare under 1000 och använda byns autonoma befogenheter att begränsa byggnationen.

Folkomröstningen hölls tillsammans med kommunvalet i oktober 2014 och 220 av 599 berättigade personer deltog. Folkomröstningen förklarades vara bindande, eftersom mer än 25% av alla behöriga väljare röstade JA till båda frågorna.

Som en följd av detta behöver kommunen efter många år att behöva omarbete zon-planen igen. Ägaren till tomten i Nad Rybníkem var inte nöjd med resultatet av folkomröstningen. Strax efter stängde han sin tomt med ett staket och hindrade därmed lokalbefolkningen och turister från att komma åt den enda dammen i byn.

Trots mindre komplikationer kan medborgarna nu äntligen andas ut. De unika platserna kommer inte att bebyggas, åtminstone inte inom överskådlig framtid, och byns unika karaktär med ett hållbart antal medborgare kommer att bevaras i många år.

Active citizens through the eyes of students

From a forest park to a forest park

Redan före år 2006 började staden Ostrava planera utbyggnaden av en Science and Technology Park (STP Ostrava) som ett sätt att utveckla staden och att locka utländska investerare. Med STP Ostrava kan staden erbjuda tusentals jobb, forskningsrum och inkubatorer för forskare och många andra fördelar för staden. Medborgarna i Ostrava-Poruba-distriktet, där parken skulle byggas, liksom allmänheten välkomnade projektet som sådant, men de var inte överens om platsen.

STP Ostrava skulle byggas på en av de sista gröna ytorna i Poruba, den lokala skogsparken. För Porubas medborgare är skogsparken en betydande avkopplingsplats i staden. Den representerar en av de sista gröna och tysta zonerna bland de bebyggda delarna av staden. Redan 2007 när Vetenskaps- och teknologiparken tillsammans med Tekniska Universitetet i Ostrava (VŠB-TUO) planerades att ligga i Poruba Forest-parken, började medborgarna i Poruba oro sig för eventuella förluster av deras favoritområde.

Staden Ostrava tillhandahöll finansieringen av projektet, och en stor del av finansieringen erhöles från privatiseringar. Staden Ostrava köpte de flesta av de tomter där STP-expansionen skulle ske från privata ägare. Samtidigt bestämde oberoende stadsstudier att läget för STP inte är lämpligt av många skäl. Till exempel ligger Ostrava Planetarium nära skogsparken och ljusföroreningarna från de nya byggnaderna och gatubelysningen kan ha en negativ inverkan på dess verksamhet.

Experterna underkände planen och allmänheten var missnöjd och företrädarna för staden Ostrava begärde en förändring av zonplanen för området. Samtidigt utfärdar inte den rådgivande styrelsen i Porubas det nödvändiga tillståndet för att komma åt markerna och starta en konstruktion. Kort därefter bytte staden Ostrava sina stadgar (2013) och försvagade de enskilda stadsdelarnas befogenheter. I framtiden kommer Ostrava då att ha det avgörande ordet i viktiga frågor om vetenskap och forskning eller expansion av industriområden. Med godkännande av zonplanen omdefinierades det ursprungliga åkermarken i Skogsparken som mark för offentliga tjänster. Samtidigt fanns en begäran om bedömning av investeringsplanen och för en miljökonsekvensbeskrivning.

Porubas medborgare var fortfarande inte överens om projektet och år 2015 skapades en framställningskommitté i enlighet med lagen. Dess framställan samlades över 10 400 signaturer. Som en reaktion på framställningen och som svar på ett samtal från rektor för VŠB-TUO skapades ett arkitektalternativ för platsen för STP. Deras arbete "Alternativt förslag till plats för STP i Ostrava" listar några alternativa platser, som alla skulle uppfylla de grundläggande kraven i projektet. Arkitekterna pekar på motståndet från Porubas medborgare och representanter för Porubas stadsdel, men också till exempel på den otillräckliga infrastrukturen och de offentliga tjänsterna. I maj 2016 ägde en diskussion rum om utvidgningen av STP. Porubas borgmästare, VŠB-TUOs rektor och ett team av arkitekter diskuterade alternativ med medborgarna. Slutsatsen av debatten var att man skulle inleda en studie av genomförbarheten av fyra alternativa platser.

Placeringen av STP är därför oklart. I november 2016 föreslog Porubas stad en förändring av zonplaneringen, som omdefinierar skogsparken från ett land för offentliga tjänster tillbaka till odlingsmark. Hela målet är därför fortfarande öppet.